

بررسی ارتباط انواع تیپ‌های شخصیتی با سن اولین بارداری در زنان مراجعه کننده به بیمارستان‌های وابسته به دانشگاه علوم پزشکی شیراز

سحر پرویزی^۱، مرضیه اکبرزاده^{۲*}

^۱ گروه مامایی، دانشگاه علوم پزشکی یاسوج، یاسوج، ایران، ^۲ گروه مامایی، مرکز تحقیقات بیماری‌های مادر و جنین، دانشگاه علوم پزشکی شیراز، شیراز، ایران

تاریخ وصول: ۱۴۰۱/۱۱/۰۲ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۰۱/۱۸

چکیده

زمینه و هدف: ویژگی‌های شخصیتی در تصمیم‌گیری انسان‌ها مؤثر است و پژوهشگران سعی در بررسی نقش شخصیت در انتخاب‌های افراد دارند و تصمیم‌گیری در مورد زمان باردار شدن در زنان نیز یکی از این انتخاب‌هاست. لذا هدف از این پژوهش تعیین و بررسی ارتباط انواع تیپ‌های شخصیتی با سن اولین بارداری در زنان مراجعه کننده به بیمارستان‌های وابسته به دانشگاه علوم پزشکی شیراز بود.

روش بررسی: این پژوهش یک مطالعه توصیفی-تحلیلی از نوع مطالعه مقطعی می‌باشد در سال ۱۳۹۸ می‌باشد و بر روی ۲۱۰ نفر از مادران واجد شرایط در سه بیمارستان وابسته به دانشگاه علوم پزشکی شیراز انجام شد. روش نمونه‌گیری به صورت نمونه‌گیری در دسترس از هر سه مرکز با رعایت تخصیص مناسب می‌باشد. در این مطالعه پرسش‌نامه شخصیت و پرسش‌نامه اطلاعات شخصی به وسیله مادران تکمیل شد. داده‌های جمع‌آوری شده با استفاده از آزمون آماری اسپیرمن تجزیه و تحلیل شدند.

یافته‌ها: بالاترین امتیاز مربوط به ویژگی شخصیتی وظیفه‌شناسی با میانگین نمره $39/68 \pm 6/09$ و همچنین بیشترین فراوانی نیز مربوط به ویژگی شخصیتی وظیفه‌شناسی (۴۸/۱ درصد) بود. نتایج نشان داد مقدار همبستگی دو متغیر برون‌گرایی و سن اولین بارداری، با همبستگی $0/17$ با سطح معنی‌داری $0/014$ و گشودگی به تجربه و سن اولین بارداری با همبستگی $0/25$ با سطح معنی‌داری $0/049$ که از خطای مفروض در پژوهش، $0/05$ کم‌تر هستند، معنی‌دار است.

نتیجه‌گیری: نتایج این پژوهش نشان داد که در کنار عوامل مختلفی که می‌توانند موجب تأخیر در فرزندآوری و افزایش سن اولین بارداری در مادران شوند، برخی ویژگی‌های شخصیتی مادران نیز تأثیرگذار هستند. بنابراین شناسایی ویژگی‌های شخصیتی و آموزش مادران می‌تواند مؤثر باشد.

واژه‌های کلیدی: تیپ شخصیتی، زنان، بارداری، سن اولین بارداری

نویسنده مسئول: مرضیه اکبرزاده، شیراز، دانشگاه علوم پزشکی شیراز، مرکز تحقیقات بیماری‌های مادر و جنین، گروه مامایی

Email: akbarzadm@sums.ac.ir

مقدمه

تمایل به بچه‌دار شدن از منابع پیچیده زیستی، اجتماعی، فرهنگی و تجارب هوشیارانه روانی نشأت می‌گیرد. بارداری و فرزندآوری به منزله بحران زندگی یا انتقال زندگی است که مستلزم بازسازمان‌دهی و سازش درون روانی و بین شخصی و ادراکی است. احراز مقام مادری نقش جدیدی از زن می‌طلبد، عوامل متعددی در پذیرش نقش مادری مؤثرند. این عوامل شامل؛ فرهنگ، اجتماع، سن مادر به هنگام اولین زایمان، درک تولد کودک، اضطراب، حمایت اجتماعی، مفهوم خودپنداره و خصوصیات روانی مادر می‌باشد (۱). به تعویق انداختن فرزندآوری در سال‌های اخیر به یک نگرانی بزرگ در کشورهای در حال توسعه از جمله ایران تبدیل شده است (۲). در زمینه کاهش نرخ باروری متغیرهای مختلفی از جمله زمان بندی باروری به خصوص سن مادر در زمان اولین زایمان، تأثیرگذار می‌باشد. تأخیر در فرزندآوری با طیف وسیعی از پیامدهای اجتماعی، بهداشتی و جمعیتی مرتبط است. همچنین بازه زمانی برای داشتن فرزندان بیشتر را محدود می‌کند، به علاوه ممکن است منجر به ناباروری ناخواسته شود (۳).

به تعویق انداختن فرزندآوری باعث شده تا تعداد زیادی از زوجین پیامدهای بیشتری از جمله؛ مرده‌زایی و سقط جنین، زایمان زودرس، افزایش مس‌مومیت‌های دوران بارداری، سندرم داون (تری‌زومی) و حاملگی خارج رحمی را تجربه کنند (۴).

از عوامل مهمی که در کنار آمدن با بحران

بارداری مؤثر می‌باشد، شخصیت است. در حالی که ثابت شده شخصیت با تعداد زیادی از رفتارها و پیامدهای سلامت مرتبط است، اما ارتباط شخصیت با جنبه‌های بارداری و زایمان تحت مطالعه و بررسی می‌باشد (۵). به تعداد انگشت شماری از پژوهش‌های مرتبط با بارداری در مورد موضوعات مختلف می‌توان اشاره کرد. برون گرایی، گشودگی به تجربه، وجدان‌گرایی و ثبات عاطفی بیشتر با خانم‌های دارای فرزندان بیشتر، مرتبط است (۶). بارداری برنامه‌ریزی نشده با روان رنجورخویی بیشتر و توافق‌پذیری و وجدان‌گرایی کمتر مرتبط است (۷). روان رنجور خویی با علایم جسمی بیشتری در بارداری همراه است، در حالی که توافق‌پذیری با علایم کمتری همراه است (۸). همچنین در برخی از پژوهش‌ها ویژگی‌های شخصیتی با افسردگی پس از زایمان مرتبط است (۹). برخی ویژگی‌های شخصیتی برون‌گرایی با مرحله دوم لیبر طولانی شده همراه است (۱۰).

تیپ شخصیتی و میزان مواجهه افراد با رویدادهای استرس‌زای زندگی، باعث واکنش‌های متفاوت در موقعیت‌های گوناگون می‌شود، به گونه‌ای که در یک موقعیت واحد، افراد واکنش‌های متفاوتی نشان می‌دهند. یکی از این موقعیت‌ها، بارداری و زایمان می‌باشد. برخی زنان باردار به راحتی و با یک استرس طبیعی با مسئله زایمان کنار می‌آیند، ولی برخی دیگر از زنان باردار، اضطراب و ترس شدیدی از زایمان دارند و گاهی اوقات شدت این ترس آن

چنان زیاد می‌شود که به ناچار به جای زایمان طبیعی، از سزارین برای تولد نوزاد استفاده می‌شود (۱۱).

بررسی‌های اخیر شخصیت را با تشکیل خانواده و بچه دار شدن مرتبط گزارش کرده اند (۱۲). مدل پنج عامل بزرگ شخصیت اغلب برای ارزیابی ویژگی‌های شخصیتی مورد استفاده قرار می‌گیرد و در بسیاری از پژوهش‌ها و فرهنگ‌های مختلف با استفاده از ابزارهای گوناگون تأیید شده است. این مدل از ویژگی‌های زیر تشکیل شده است؛ روان رنجور خویی^(۱)؛ تمایل به تجربه اضطراب، عصبانیت، خصومت، افسردگی، تمایل به خودآگاهی، تحریک‌پذیری و آسیب‌پذیری را ارزیابی می‌کند، برون‌گرایی^(۲)؛ تمایل برای تجربه احساسات مثبت، گرم، اجتماعی و مدعی بودن و گرایش به هیجان را منعکس می‌کند، گشودگی به تجربه^(۳)؛ تمایل به خیال پردازی، تجربه احساسات متفاوت، باهوش و خلاق بودن و طیف وسیعی از علایق را در بر می‌گیرد، وظیفه‌شناسی^(۴)؛ با تمایل به سازمان‌دهی خود، سخت کوشی، منظم بودن و تمایل به موفقیت نمایان می‌شود و توافق‌پذیری^(۵)؛ با تمایل به رک بودن، وابسته بودن، اعتماد کردن و نوع دوستی همراه است (۱۳). درک و پاسخگویی به باورهای زنان و نگرش آن‌ها در طول دوره فرزندآوری یکی از تمرک‌های مهم سیاست‌های بین‌المللی بهداشت باروری است. بهزیستی روانی - اجتماعی زنان در حال حاضر به اندازه سلامت جسمانی آن‌ها حایز اهمیت است. با در نظر گرفتن این

موارد، می‌توان به بهبود پیامدها و تجربه‌های زایمان دست یافت (۱۴).

با توجه به مطالب ذکر شده، افزایش سن بارداری پیامدها و عوارض زیادی از جمله برای مادر و جنین دارد. همچنین برای اعضای خانواده و کادر پزشکی نیز می‌تواند آشفتگی‌هایی به همراه داشته باشد. به نظر می‌رسد که ویژگی‌های شخصیتی زنان و راهبردهایی که برای تصمیم‌گیری و کنترل هیجان و افکار خود به آن متوسل می‌شوند، در انتخاب زمان مناسب برای بارداری مؤثر باشد. لازمه توسعه پایدار کنترل رشد جمعیت است و همواره متخصصان در پی شناسایی عوامل مؤثر بر جمعیت هستند. از طرفی سن اولین بارداری اثر چشمگیری بر روندهای دوره‌ای باروری و سرعت تغییر اجتماعی دارد. با توجه به این که پژوهش‌های بسیار اندکی در زمینه سن زنان در اولین بارداری و عوامل مؤثر بر آن از جمله بررسی ابعاد تیپ‌های شخصیتی انجام شده، لذا هدف از این پژوهش تعیین و بررسی ارتباط انواع تیپ‌های شخصیتی با سن اولین بارداری در زنان مراجعه کننده به بیمارستان‌های وابسته به دانشگاه علوم پزشکی شیراز بود.^۱

روش بررسی

این یک مطالعه توصیفی-تحلیلی از نوع مقطعی می‌باشد که بر روی ۲۱۰ نفر از مادران باردار مراجعه

1-Neuroticism
2-Extraversion
3-Openness to experience
4-Conscientiousness
5-Agreeableness

کننده به بیمارستان‌های وابسته به دانشگاه علوم پزشکی شیراز در سال ۱۳۹۸ می‌باشد، انجام شد. با توجه به اهداف مطالعه حاضر برای تعیین حجم نمونه با توجه به $r=0.27$ ، $\alpha=0.05$ و $\beta=0.05$ (توان ۹۵ درصد= $1-\beta$) با استفاده از نرم‌افزار Med-Calculator ۱۷۵ نفر برآورد گردید و با در نظر گرفتن احتمال ریزش ۲۰ درصد به ۲۱۰ نفر افزایش یافت.

روش نمونه‌گیری به صورت نمونه‌گیری در دسترس از هر سه مرکز با رعایت تخصیص متناسب می‌باشد. بدین ترتیب که محقق با مراجعه به مراکز مذکور در زمان انجام مطالعه شروع به نمونه‌گیری از افراد مراجعه کننده کرده و با بررسی اولیه چنان چه فرد انتخاب شده به هر دلیل جز نمونه‌ها قرار نگرفت، فرد بعدی جایگزین گردید. معیارهای ورود شامل عدم وجود بیماری‌های روانی فعلی و قبلی، عدم استفاده از داروهای روان گردان، عدم وقوع حوادث استرس‌زای زندگی در شش ماه گذشته و بارداری خواسته و معیارهای خروج شامل بحران یا واقعه تنش‌زا در حین مطالعه و عدم تمایل زنان به ادامه مطالعه بود. لازم به ذکر است تعداد نمونه‌های هر بیمارستان به نسبت جمعیت مادران زایمان کرده در آن بیمارستان تعیین شده است. روش جمع‌آوری داده‌ها به این صورت بود که پس از کسب مجوزهای لازم از مراکز ذی ربط، به مراکز درمانی مورد پژوهش مراجعه و اهداف پژوهش برای شرکت کنندگان توضیح داده شد و پس از کسب رضایت، اطمینان لازم در خصوص محرمانه

ماندن اطلاعات داده شد و سپس پرسش‌نامه اطلاعات دموگرافیک و پرسش‌نامه ۵ عامل بزرگ شخصیت به وسیله شرکت کنندگان بدون ذکر نام و نام خانوادگی تکمیل شد.

ابزار گردآوری داده‌ها شامل: بخش اول پرسش‌نامه مشخصات دموگرافیک، شامل ۲۱ سوال محقق‌ساخته و بخش دوم پرسش‌نامه ۵۰ سوالی ۵ عامل بزرگ شخصیت گولدرگ: پرسش‌نامه پنج عامل شخصیتی شامل ۵۰ گویه است که به وسیله گولدرگ معرفی شده است. این پرسش‌نامه برای بررسی و ارزیابی کردن ۵ تیپ شخصیتی در افراد به کار می‌رود. نمره‌گذاری پرسش‌نامه بر اساس طیف لیکرت و از عمدتاً نادرست تا عمدتاً درست امتیازبندی شده است. در این مطالعه به گزینه عمدتاً نادرست امتیاز ۱ و تا حدودی نادرست=۲، نه درست و نه نادرست=۳، تا حدودی درست=۴ و عمدتاً درست=۵ تعلق می‌گیرد. ۵ مؤلفه شخصیتی برون‌گرایی، توافق، وظیفه‌شناسی، ثبات هیجانی و گشودگی به تجربه، هر کدام با ۱۰ گویه در پرسش‌نامه مورد سنجش قرار می‌گیرند. به این ترتیب که نمره بالاتر در هر مؤلفه‌ای نشان دهنده غالب بودن آن شخصیت در فرد است. برخی سوالات نیز به صورت معکوس درجه‌بندی می‌شوند. در پژوهش شریف‌زاده روایی پرسش‌نامه شخصیت، مطلوب گزارش شده است. همچنین پایایی پرسش‌نامه با آلفای کرونباخ در پژوهش قربانی بالای ۹۰ درصد به دست آمده است (۱۵ و ۱۶). روایی مطالعه شریف‌زاده

و پایایی مطالعه قربانی مبنای پژوهش حاضر می‌باشد.

داده‌های جمع‌آوری شده با استفاده از نرم‌افزار آماری SPSS و با استفاده از آزمون همبستگی اسپیرمن تجزیه و تحلیل شدند.

یافته‌ها

جدول ۱ نشان دهنده فراوانی سن است، ۳۰ نفر (۱۴/۳ درصد) افراد گروه نمونه کم‌تر از ۲۰ سال سن، ۵۳ نفر (۲۵/۲ درصد) ۲۱-۲۵ سن، ۳۳ نفر (۳۱/۴ درصد) ۲۶-۳۰ سال، ۴۲ نفر (۲۰ درصد) ۳۱-۳۵ سن، ۱۶ نفر (۷/۶ درصد) ۳۶-۴۰ سال سن و ۳ نفر (۱/۴ درصد) بالاتر از ۴۰ سال سن داشتند. میانگین و انحراف معیار سن $27/11 \pm 5/67$ بود.

در جدول ۲ میانگین و انحراف معیار پنج عامل بزرگ شخصیت ارایه شده است. با توجه به داده‌های این جدول از مجموع ۲۱۰ نفر افراد گروه نمونه میانگین نمره برون‌گرایی ۳۱/۰۲ با انحراف معیار ۶/۳، میانگین نمره توافق ۳۸/۸۲ با انحراف معیار ۵/۰۲، میانگین نمره وظیفه‌شناسی ۳۹/۶۸ با انحراف معیار ۶/۰۹، میانگین نمره روان رنجورخوئی ۳۱/۴۷ با

انحراف معیار ۵/۰۶ و میانگین نمره گشودگی به تجربه ۳۳/۹۸ با انحراف معیار ۵/۰۹ است.

در جدول ۳ فراوانی و فراوانی درصدی پنج عامل بزرگ شخصیت ارایه شده است، با توجه به داده‌های جدول از مجموع ۲۱۰ نفر افراد گروه نمونه ۵ نفر (۲/۴ درصد) برون‌گرا، ۵۷ نفر (۲۷/۱ درصد) توافق، ۱۰۱ نفر (۴۸/۱ درصد) وظیفه‌شناسی، ۱۱ نفر (۵/۲ درصد) روان رنجورخوئی، ۱۳ نفر (۶/۲ درصد) گشودگی به تجربه، ۶ نفر (۲/۹ درصد) توافق، گشودگی به تجربه، ۱۵ نفر (۷/۱ درصد) توافق، وظیفه‌شناسی، یک نفر (۰/۵ درصد) توافق، روان رنجورخوئی و یک نفر (۰/۵ درصد) برون‌گرایی، وظیفه‌شناسی را دارند.

جدول ۴ نشان دهنده رابطه نمره انواع تیپ‌های شخصیتی با سن اولین بارداری می‌باشد که از آزمون همبستگی اسپیرمن استفاده شده است. مقدار همبستگی دو متغیر برون‌گرایی و سن اولین بارداری با همبستگی ۰/۱۷ با سطح معنی‌داری ۰/۰۱۴ معنی‌دار است. همچنین رابطه متغیرهای گشودگی به تجربه و میزان تحصیلات با میزان همبستگی ۰/۱۶۳ و معنی‌داری ۰/۰۱۸ معنی‌دار و مثبت است. در بقیه متغیرها رابطه معنی‌دار وجود ندارد.

جدول ۱: توزیع فراوانی سن افراد جامعه پژوهش

جمع	بالاتر از ۴۰ سال	۳۶-۴۰	۳۱-۳۵	۲۶-۳۰	۲۱-۲۵	کمتر از ۲۰ سال	
۲۱۰	۳	۱۶	۴۲	۳۳	۵۳	۳۰	فراوانی
۱۰۰	۱/۴	۷/۶	۲۰	۳۱/۴	۲۵/۲	۱۴/۳	فراوانی درصدی

جدول ۲: توزیع میانگین و انحراف معیار ۵ عامل بزرگ شخصیت (انواع تیپ‌های شخصیتی) در افراد گروه نمونه

متغیر	تعداد	مینیمم	ماکزیمم	میانگین	انحراف معیار
برون گرایی	۲۱۰	۱۴	۴۷	۳۱/۰۲	۶/۳۰
توافق	۲۱۰	۲۲	۵۰	۳۸/۸۲	۵/۰۲
وظیفه شناسی	۲۱۰	۲۰	۵۰	۳۹/۶۸	۶/۰۹
روان رنجورخوئی	۲۱۰	۱۷	۴۵	۳۱/۴۷	۵/۰۶
گشودگی به تجربه	۲۱۰	۱۲	۴۵	۳۳/۹۸	۵/۰۹

جدول ۳: توزیع فراوانی و درصد ۵ عامل بزرگ شخصیت (انواع تیپ‌های شخصیتی) در افراد گروه نمونه

متغیر	فراوانی	درصد
برون گرایی	۵	۲/۴
توافق	۵۷	۲۷/۱
وظیفه شناسی	۱۰۱	۴۸/۱
روان رنجورخوئی	۱۱	۵/۲
گشودگی به تجربه	۱۳	۶/۲
توافق، گشودگی به تجربه	۶	۲/۹
توافق، وظیفه شناسی	۱۵	۷/۱
توافق، روان رنجورخوئی	۱	۰/۵
برون گرایی، وظیفه شناسی	۱	۰/۵
جمع	۲۱۰	۱۰۰

جدول ۴: جدول مقادیر همبستگی انواع تیپ‌های شخصیتی با سن اولین بارداری

تیپ‌های شخصیتی	خصوصیات دموگرافیک	ضریب همبستگی	تعداد	سطح معنی‌داری
برون گرایی	سن اولین بارداری	۰/۱۷		۰/۰۱۴
توافق		۰/۰۵۵		۰/۴۳۱
وظیفه شناسی		۰/۰۰۱	۲۱۰	۰/۸۸۲
روان رنجورخوئی		۰/۰۱		۰/۸۸۲
گشودگی به تجربه		۰/۱۳۵		۰/۰۵۲

بحث

مؤثرند. این عوامل شامل؛ فرهنگ، اجتماع، سن مادر به هنگام اولین زایمان، درک تولد کودک، اضطراب، حمایت اجتماعی، مفهوم خودپنداره و خصوصیات روانی مادر می‌باشد (۱). لذا هدف از این پژوهش تعیین و بررسی ارتباط انواع تیپ‌های شخصیتی با سن

تمایل به بچه‌دار شدن از منابع پیچیده زیستی، اجتماعی، فرهنگی و تجارب هوشیارانه روانی نشأت می‌گیرد. احراز مقام مادری نقش جدیدی از زن می‌طلبد، عوامل متعددی در پذیرش نقش مادری

اولین بارداری در زنان مراجعه کننده به بیمارستان‌های وابسته به دانشگاه علوم پزشکی شیراز بود.

بارداری دوره‌ای با تغییرات جسمی، روانی، هورمونی و اجتماعی در زندگی زنان است که در آن زنان بیشتر در معرض خطر رنج عاطفی و بیماری‌های روانی قرار دارند (۱۷). از طرفی بارداری در زنان شکم اول با اضطراب در دوران بارداری، از جمله ترس از زایمان شدیدتری همراه است که نه تنها ممکن است باعث ناراحتی و باری برای مادران باردار شود، بلکه خطر عوارض پزشکی در دوران بارداری، زایمان و زایمان را نیز افزایش می‌دهد و با پیامدهای نامطلوب تولد مرتبط است (۱۸ و ۱۹).

طبق نتایج این پژوهش بیشترین نمره مربوط به تیپ شخصیتی وظیفه‌شناسی با میانگین نمره ۳۹/۶۸ می‌باشد. بیشترین فراوانی نیز مربوط به وظیفه‌شناسی و سپس توافق می‌باشد. در مطالعه ورشوی و حاجی علیزاده در بندرعباس، با هدف تعیین عوامل پیش بینی کننده ترس از زایمان، ویژگی شخصیتی وظیفه‌شناسی بیشترین میانگین را داشت که همسو با این مطالعه می‌باشد (۲۰).

نتایج مطالعه حاضر نشان داد تیپ شخصیتی زنان می‌تواند پیش‌بینی کننده زمان اولین بارداری آنها باشد. تیپ‌های شخصیتی برون‌گرایی و گشودگی به تجربه با سن اولین بارداری مادر رابطه مثبت و معنی‌دار داشت. بررسی‌های متعددی هم راستا با این مطالعه نشان داده‌اند که این ارتباط وجود دارد.

نتایج پژوهش جوکلا در آمریکا، نشان داد که سطوح بالاتر گشودگی به تجربه و وظیفه‌شناسی با باروری کمتر مرتبط بود (۲۱). یافته‌های پژوهش آویسون و فرنهام در انگلیس، با هدف ارتباط بین شخصیت و انگیزه فرزندآوری، نشان داد که افرادی که فرزند نداشتند و تمایل به فرزندآوری نیز در اوایل زندگی نداشتند، نمرات بالاتری در ویژگی شخصیتی گشودگی به تجربه و استقلال داشتند (۲۲). نتایج مطالعه تاواریس در انگلیس با هدف ارتباط بین سن اولین بارداری و شخصیت، نشان داد وظیفه‌گرایی و گشودگی به تجربه، زمان مادر شدن را طولانی می‌کند، اما برخلاف پژوهش حاضر برون‌گرایی زمان باردار شدن را تسریع می‌کند (۲۳).

افراد با ویژگی شخصیتی گشودگی به تجربه، کنجکاوای فکری دارند، از تنوع لذت می‌برند و تمایل دارند که خلاق‌تر و متنوع‌تر باشند و کمتر سنتی باشند (۶). در واقع گشودگی به تجربه، با ارزش‌های غیرسنتی و رویکردهای اجتماعی مرتبط است (۲۴). همچنین همان‌طور که طبق نتایج این مطالعه نیز مادران دارای ویژگی گشودگی به تجربه، تحصیلات بالاتری دارند، سن متوسط باروری در این گروه بالاتر است. علاوه براین، این افراد با احتمال بیشتری تأخیر در ازدواج و همچنین فرزندآوری دارند (۲۳ و ۲۵). همچنین گشودگی به تجربه ارتباط نسبی با هوش نیز دارد، که با افزایش احتمال بی‌فرزندگی در خانم‌ها همراه است (۲۶). بنابراین به نظر می‌رسد ویژگی شخصیتی گشودگی به تجربه با

احتمال کمتر والد شدن و تعداد فرزندان کمتر و افزایش سن بارداری همراه است.

از طرفی از ویژگی‌های همراه با گشودگی به تجربه، طبع هنری، خلاقیت و توان تخیل‌پردازی است. بنابراین می‌توان انتظار داشت که این افراد حساسیت و واکنش بیشتری نسبت به درد داشته باشند. هر چند گشودگان به تجربه تمایل به پذیرش تجربه‌های جدید دارند، اما این به معنی پذیرش تجربه‌های ناخوشایند مانند درد نیست و همان طور که بیان شد حساسیت هنری این افراد آن‌ها را نسبت به پذیرش تجربه درد آسیب‌پذیر می‌کند. از سوی دیگر توانایی تخیل‌پردازی در این ویژگی شخصیتی، افراد را به این سمت هدایت می‌کند که پیش از مواجهه با درد زایمان، تخیل‌پردازی فراوانی را نسبت به درد زایمان داشته باشند و این موضوع ممکن است موجب افزایش ترس از زایمان و شاید افزایش سن بارداری در این افراد گردد.

در مطالعه مک ماهون در استرالیا با هدف ارتباط بین سن اولین بارداری و سلامت روانی، از این نظر که سن اولین بارداری با ویژگی‌های روانی مثبت مانند تاب‌آوری و اضطراب و افسردگی کمتر، ارتباط داشت (۲۷)، می‌توان نتیجه گرفت که به نوعی با برون‌گرایی نیز مرتبط می‌باشد.

طبق نتایج مطالعه صداقت و قربانوا در تهران، تیپ شخصیتی B (که با برون‌گرایی مرتبط است) با سن بیشتر در اولین بارداری مرتبط بود (۱). در پژوهش جانستون و برون در انگلیس، با هدف ارتباط بین ویژگی‌های شخصیتی و زایمان، نتایج نشان داد

که مادرانی که سنشان بالاتر بود، به طور قابل ملاحظه‌ای سطوح بالاتر برون‌گرایی و ثبات عاطفی داشتند (۲۸). در برخی پژوهش‌ها از جمله پژوهش حجازی نیز مادرانی که زایمان سزارین را انتخاب کردند، از نمره برون‌گرایی بیشتری برخوردارند (۱۱) و با توجه به این که یکی از دلایل انتخاب زایمان سزارین ترس از زایمان است (۲۹)، می‌توان نتیجه گرفت ترس از زایمان در این ویژگی شخصیتی با افزایش سن اولین بارداری مرتبط است. همچنین از آن جا که افراد با ویژگی شخصیتی برون‌گرایی بیشتر مستعد استرس هستند (۱۰)، ممکن است با افزایش سن اولین بارداری مرتبط باشد.

از آن جا که در اکثر پژوهش‌ها افراد با ویژگی شخصیتی برون‌گرایی تحصیلات بالا و سطح درآمد بالاتری دارند، بنابراین به نظر می‌رسد این ویژگی شخصیتی با تمایل به تأخیر در فرزندآوری و افزایش سن اولین بارداری همراه باشد.

اگر ترجیحات ذاتی افراد به عنوان ویژگی‌های شخصیتی در نظر گرفته شود و با در نظر گرفتن این نکته که اولویت‌ها و ترجیحات، در انتخاب گزینه‌های باروری زنان نقش مهمی ایفا می‌کند، می‌توان انتظار داشت که میان صفات شخصیتی و زمان بارداری ارتباط وجود داشته باشد (۲۳). طبق پژوهش آیسک آجن با رویکرد مبتنی بر نظریه رفتار برنامه‌ریزی شده، از طریق بررسی باورهای رفتاری می‌توان عوامل مؤثر بر تصمیم فرزندآوری را شناسایی کرد (۳۰).

نتیجه‌گیری

نتایج این پژوهش نشان داد که در کنار عوامل مختلفی که می‌توانند موجب تأخیر در فرزندآوری و افزایش سن اولین بارداری در مادران شوند، برخی ویژگی‌های شخصیتی مادران نیز تأثیرگذار هستند. با استفاده از نتایج این مطالعه و پژوهش‌های قبلی، می‌توان به راهکارهای عملی مهم و قابل توجهی از جمله اجرای آزمون شخصیت، غربال‌گری و مشخص نمودن مادران نیازمند آموزش، مشاوره یا روان درمانی در دوره قبل از بارداری، در طول بارداری و پس از زایمان دست یافت.

تقدیر و تشکر

این مقاله حاصل طرح تحقیقاتی مصوب دانشگاه علوم پزشکی شیراز می‌باشد که با کد اخلاق IR.SUMS.REC.1396.S663 انجام شد. بدین وسیله نویسندگان بر خود لازم می‌دانند از همکاران دانشگاه علوم پزشکی شیراز و تمام مادران باردار که در این طرح مشارکت داشتند، تشکر و قدردانی نمایند.

بنابراین شناسایی تفاوت‌های فردی و ویژگی‌های شخصیتی زنان و مادران با استفاده از ابزار معتبر، کمک مؤثری برای آنها جهت برنامه‌ریزی زمان‌بندی بارداری و در نتیجه چگونگی تعامل با مادران در طول دوره بارداری و زایمان و پس از زایمان و در نتیجه بهبود پیامدهای بارداری هم در بعد مادری و هم در بعد نوزادی خواهد بود.

از نقاط قوت این مطالعه، نحوه نمونه‌گیری احتمالی و چند مرحله‌ای طرح، تقسیم تعداد نمونه‌ها بر اساس جامعه هدف در سطح شهر شیراز و یکسان بودن شانس انتخاب زنان باردار بود. به علاوه نمونه‌گیری از زنان باردار سالم (بر اساس پرونده درمانی و یا خوداظهاری آنها) انجام شد. این امر تا حد زیادی تعمیم‌پذیری نتایج را بالا برد و احتمال تورش را به حداقل رساند. از جمله محدودیت‌های این مطالعه مقطعی بودن آن است که شاید برای ارتباط سنجی برخی متغیرها نیاز به انجام پژوهش‌های آینده‌نگر باشد. همچنین ابزار تعیین تیپ شخصیتی افراد تنها پرسش‌نامه می‌باشد که پیشنهاد می‌شود در پژوهش‌های آینده از روش مصاحبه نیز استفاده شود. پیشنهاد برای پژوهش‌های آتی بررسی ارتباط تیپ‌های شخصیتی و پیامدهای بارداری و زایمان و همچنین بررسی ارتباط تیپ‌های شخصیتی با روش‌های مقابله با استرس در مادران می‌باشد.

REFERENCES

1. Sedaghat M, Gurbanova G. The investigation of the relationship between mothers' self-awareness with her personality type and socio-economic base in first pregnancy. *Culture Counseling* 2015; 5(20): 66-84.
2. Behboudi-Gandevani S, Farahani FK, Jasper M. The perspectives of Iranian women on delayed childbearing: A qualitative study. *Journal of Nursing Research* 2015; 23(4): 313-21.
3. Tavares LP. Who delays childbearing? The associations between time to first birth, personality traits and education. *European Journal of Population* 2016; 32(4): 575-97.
4. Kurdzanganeh J, Ghasemi A. Consequences of delay in having children: a qualitative study in Ahvaz city. *Strategic Studies of Women* 2019; 22(85): 123-45.
5. Handelzalts JE, Krissi H, Levy S, Freund Y, Carmiel N, Ashwal E, et al. Personality, preterm labor contractions, and psychological consequences. *Archives of Gynecology and Obstetrics* 2016; 293(3): 575-82.
6. Jokela M, Alvergne A, Pollet TV, Lummaa V. Reproductive behavior and personality traits of the Five Factor Model. *European Journal of Personality* 2011; 25(6): 487-500.
7. Berg V, Rotkirch A, Väisänen H, Jokela M. Personality is differentially associated with planned and non-planned pregnancies. *Journal of Research in Personality* 2013; 47(4): 296-305.
8. Puente CP, Monge FJC, Abellán IC, Morales DM. Effects of personality on psychiatric and somatic symptoms in pregnant women: The role of pregnancy worries. *Psychology of Women Quarterly* 2011; 35(2): 293-302.
9. Maryami F, Maryami Z, Bigdeli I, Najafi M, Kiani M. The role of social support and personality traits in the incidence of postpartum depression. *J Gorgan Univ Med Sci* 2020; 22(1): 88-9.
10. Kusmiyati Y, Nurfitri CT, Wahyuningsih HP. Extrovert personality type and prolonged second stage of labor. *Kesmas: National Public Health Journal* 2017; 11(4): 173-7.
11. Hejazi M. Comparison of personality characteristics and anxiety in pregnant women based on choosing the type of delivery. *The Scientific Journal of Rehabilitation Medicine* 2018; 7(1): 51-8.
12. Berg, V., A. Rotkirch, H. Väisänen, and M. Jokela, *Personality is differentially associated with planned and non-planned pregnancies*. *Journal of Research in Personality* 2013; 47(4): 296-305.
13. Costa JrPT, Terracciano A, McCrae RR. Gender differences in personality traits across cultures: robust and surprising findings. *Journal of Personality and Social Psychology* 2001; 81(2): 322.
14. Haines HM, Rubertsson C, Pallant JF, Hildingsson I. The influence of women's fear, attitudes and beliefs of childbirth on mode and experience of birth. *BMC Pregnancy and Childbirth* 2012; 12(1): 1-4.
15. Ghorbani N, Framarz AG, Watson P. Philosophy, self-knowledge, and personality in Iranian teachers and students of philosophy. *The Journal of Psychology* 2005; 139(1): 81-95.
16. Ghorbani N, Watson PJ. Two facets of self-knowledge, the five-factor model, and promotions among Iranian managers. *Social Behavior and Personality: an international journal*. 2004 Jan 1; 32(8): 769-76.
17. Parvizi S, Yazdanpanahi Z, Rahmanian F, Tayebi N, Akbarzadeh M. The relationship between personality traits and labor pain intensity and type of delivery among multiparous and nulliparous women. *Medicina Clínica Práctica* 2023; 6(4): 100397.
18. Saisto T, Halmesmäki E. *Fear of childbirth: a neglected dilemma*. *Acta Obstetrica et Gynecologica Scandinavica* 2003; 82(3): 201-8.
19. Hoyer J, Wieder G, Höfler M, Krause L, Wittchen HU, Martini J. Do lifetime anxiety disorders (anxiety liability) and pregnancy-related anxiety predict complications during pregnancy and delivery? *Early Human Development* 2020; 144: 105022.
20. Varshoei Jaghargh M, Haji Alizadeh KO. Determining the predictive factors of fear of childbirth based on personality traits, social support and emotional regulation among nulliparous pregnant mothers in Bandar Abbas. *Journal of Nursing Education* 2017; 6(4): 38-47.
21. Jokela M. Birth-cohort effects in the association between personality and fertility. *Psychological Science* 2012; 23(8): 835-41.
22. Avison M, Furnham A. Personality and voluntary childlessness. *Journal of Population Research* 2015; 1(32): 45-67.
23. Tavares L. Age at first birth, education and personality. ISER WP, University of Essex, Colchester: Institute for Social and Economic Research; 2008; 52-8.
24. McCrae RR. Social consequences of experiential openness. *Psychological Bulletin* 1996; 120(3): 323.

- 25.Akomolafe MJ. Personality characteristics as predictors of academic performance of secondary school students. *Mediterranean Journal of Social Sciences* 2013; 4(2): 657.
- 26.Kanazawa S. Intelligence and childlessness. *Social Science Research* 2014; 48: 157-70.
- 27.McMahon CA, Boivin J, Gibson F, Hammarberg K, Wynter K, Saunders D, et al. Age at first birth, mode of conception and psychological wellbeing in pregnancy: findings from the parental age and transition to parenthood Australia (PATPA) study. *Human Reproduction* 2011; 26(6): 1389-98.
- 28.Johnston RG, Brown AE. Maternal trait personality and childbirth: The role of extraversion and neuroticism. *Midwifery* 2013; 29(11): 1244-50.
- 29.Bryanton J, Beck CT, Morrison S. When fear surrounding childbirth leads women to request a planned cesarean birth. *Western Journal of Nursing Research* 2022; 44(7): 643-52.
- 30.Ajzen I, Klobas J. Fertility intentions: An approach based on the theory of planned behavior. *Demographic Research* 2013; 29: 203-32.

Investigating the Relationship Between Personality Types and the Age of First Pregnancy in Women Referred to Hospitals Affiliated to Shiraz University of Medical Sciences

Parvizi S¹, Akbarzadeh M^{2*}

¹Department of Midwifery, Yasuj University of Medical Sciences, Yasuj, Iran, ²Maternal-fetal Medicine Research Center, Department of Midwifery, Shiraz University of Medical Sciences, Shiraz, Iran

Received: 22 Jan 2023 Accepted: 07 Apr 2023

Abstract

Background & aim: Personality traits are effective in human decision-making, and researchers try to investigate the role of personality in people's choices, and deciding when to get pregnant in women is one of these choices. Therefore, the purpose of the present study was to determine and investigate the relationship between personality types and the age of first pregnancy in women referred to hospitals affiliated to Shiraz University of Medical Sciences.

Methods: The present descriptive-analytical cross-sectional study was conducted in 2018 on 210 eligible mothers in three hospitals affiliated to Shiraz University of Medical Sciences. The sampling method was available sampling from all three centers with appropriate allocation. In the present study, the personality questionnaire and the personal information questionnaire were completed by the mothers. Collected data were analyzed using Spearman's statistical test.

Results: The highest score related to the personality trait of conscientiousness with an average score of 39.68 ± 6.09 and the highest frequency was correspondingly related to the personality trait of conscientiousness (48.1%). The results indicated that the correlation value of the two variables extraversion and the age of the first pregnancy is significant with a correlation of 0.17 with a significance level of 0.014 and openness to experience and the age of the first pregnancy with a correlation of 0.25 with a significance level of 0.049, which are less than the assumed error in the research, 0.05.

Conclusion: The results of this research indicated that in consort with various factors that can delay childbearing and increase the age of first pregnancy in mothers, some personality traits of mothers were similarly influential. Therefore, identifying personality traits and training mothers can be effective.

Keywords: Personality type, Women, Pregnancy, Age of first pregnancy

***Corresponding author: Akbarzadeh M,** Fetal Medicine Research Center, Department of Midwifery, Shiraz University of Medical Sciences, Shiraz, Iran.

Email: akbarzadm@sums.ac.ir

Please cite this article as follows: Parvizi S, Akbarzadeh M. Investigating the Relationship Between Personality Types and the Age of First Pregnancy in Women Referred to Hospitals Affiliated to Shiraz University of Medical Sciences. Armaghane-danesh 2023; 28(4): 579-590.